

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

GESKIEDENIS V2

NOVEMBER 2016

ADDENDUM

Hierdie addendum bestaan uit 14 bladsye.

VRAAG 1: HOE HET DIE SWARTBEWUSSYNSFILOSOFIE DIE SOWETO-OPSTANDE VAN 1976 BEÏNVLOED?**BRON 1A**

Die bron hieronder is deel van 'n artikel getiteld 'The June 16 Uprising Unshackled: A Black Perspective' deur Nelvis Qekema. Dit fokus op hoe die Swartbewussynsfilosofie swart Suid-Afrikaanse leerders beïnvloed het om die gebruik van die Afrikaanse taal as onderrigmedium te betwis.

... Die boodskap van Swart Bewussyn was eenvoudig, 'Swart man, jy is op jou eie.' Dit was nie vir ons nodig om enigiets by ons onderdrukkers te bedel nie. Biko het mense selfs op 'n praktiese manier ontmoedig (gewaarsku): 'Enige swart man wat 'n wit man "baas" noem, is 'n nie-blanke.'

... Ongeag hoe pynlik dit ook al mag wees, dit is 'n geskiedkundige feit dat die 16 Junie 1976-opstande onder die direkte invloed van die Swartbewussynsbeweging (SBB), hulle ideologie en hulle leierskap, plaasgevind het. Die Suid-Afrikaanse Studentebeweging (SASM), 'n studentekomponent van die SBB, het op 28 Mei 1976 hulle algemene studenteraadsvergadering gehou waar die kwessie van Afrikaans as onderrigmedium bespreek is. Die notule van die Algemene Studenteraad het die gees van die vergadering vasgevang en het beweer dat die onlangse stakings by skole teen die gebruik van Afrikaans as onderrigmedium 'n teken was van protes teen 'n skoolstelsel wat 'goeie nywerheidswerkers' vir die owerhede moes produseer ... 'Ons het besluit om die gebruik van Afrikaans as onderrigmedium heeltemal te verwerp ...'

Seth Mazibuko het die volgende getuienis by sy 1977-verhoor gegee: 'Ek het op 13 Junie 1976 hierdie vergadering bygewoon. Etlike skole van Soweto was teenwoordig. Die hoofspreker het aan ons verduidelik wat die doelwitte en oogmerke van SASM was. Hy het ook die gebruik van Afrikaans as onderrigmedium bespreek en het die prefekte van ons skole gevra om na vore te kom en te verduidelik wat die posisie [by hulle skole] was. Ek het opgestaan en vir die vergadering gesê dat die Phefeni [Junior Sekondêre] Skool geweier het om Afrikaans te gebruik en dat hulle gedurende Mei 1976 klasse geboikot het.'

... Don [Tsietsi] Mashinini het voorgestel dat alle swart skole op 16 Junie 1976 'n massabetoging moes hou ... Die verkiesing van die nuwe [Soweto-streek] komitee vir SASM is toe gehou. Die volgende lede is tot die komitee verkies: President, Don Mashinini van Morris Isaacson; Visepresident, Seth Malibu; ekself, (Seth Mazibuko) Sekretaris; 'n vroulike leerder [Sibongile Mkhabela] van Naledi High School ...

[Uit <http://azapo.org.za/the-june-16-uprising-unshackled-a-black-perspective/>.
Toegang op 5 Mei 2016 verkry.]

BRON 1B

Die bron hieronder is deel van 'n ooggetuieverslag van hoe die gebeure op 16 Junie 1976 ontvou het. Die bron is deur H Mashabela geskryf.

Skoolkinders in Soweto het vroeër daardie dag teen wit gesag in opstand gekom en aan 'n optog deur Vilakazistraat, langs Phefeni Junior Sekondêr en Orlando West Hoërskool in Soweto, deelgeneem. Die kinders het oor die jare heen gesien hoe die land se wit heersers stedelike Bantoerade, stamskole en etniese skoolrade tot stand gebring het en nou is Afrikaans as 'n onderrigmedium in die onderrig van Wiskunde, Geskiedenis en Aardrykskunde afgedwing.

Namate dae en weke sonder 'n antwoord van die regering verloop het, het die Suid-Afrikaanse Studentebeweging (SASM) besluit om 'n vreedsame protesoptog te hou uit samehorigheid met die leerlinge wat klasse geboikot het. Woensdag 16 Junie is as D-dag gekies. Die groot skare het groot getalle mense, onder wie die polisie, gelok met hulle gedreunsing van slagspreuke en swaai van plakgate, sommige met boodskappe soos 'Away with Afrikaans' ('Weg met Afrikaans'), 'Amandla Ngawethu' ('Power to the People'/Mag aan die mense) en 'Free Azania' ('Bevry Azanië') ...

'n Entjie verder het vyf wit polisiebeamptes in uniform langs mekaar in die middel van die pad, voor 'n see van swart gesigte, gestaan. Agter hulle het nog polisiemanne in uniform, die meeste van hulle swart en deel van die onlustepolisie, gewapen met gewere en vergesel deur polisiehonde, uit die polisiewaens geklim.

Skielik het een van die vyf polisiebeamptes eenkant toe getree en iets opgetel wat soos 'n klip gelyk het. Hy het die voorwerp tussen die skare ingeslinger. Die kinders aan die voerpunt van die groep het onmiddellik uitmekaar gespat. Hulle het klippe opgetel en weer bymekaar gekom. Hulle het 'Power, P-o-w-e-r!' (Mag) geskreeu terwyl hulle die polisie genader het. Toe het die skietery begin.

... Agterna het almal baie geskok gelyk. Die verwarde (verbysterde) leerders het toe na die strate teruggekeer. Met die hulp van motoriste en joernaliste het hulle die dooies en gewondes bymekaar gemaak en hulle van die toneel verwyder.

Mbuyisa Makhubu, 'n jong aktivis, het die patetiese liggaam van Hector Pieterse, die kind wat gesterf het, opgetel en huilend met Pieterse se beangste suster langs hom, in die pad afgehardloop.

[Uit *A People On The Boil* deur H Mashabela]

BRON 1C

Die foto hieronder is deur die fotojoernalis, Sam Nzima, geneem. Dit toon Mbuyisa Makhubu, wat die dooie Hector Pieterse dra, wat op 16 Junie 1976 in Soweto deur die apartheidspolisiemag geskiet is. Aan die linkerkant van die foto is Hector Pieterse se suster, Antoinette.

[Uit <http://rebeccafjellanddavis.com/june16/youth-day-in-south-africa>.
Toegang op 27 April 2016 verkry.]

BRON 1D

Hierdie bron fokus op hoe die apartheidsregering op die Soweto-opstande van Junie 1976 gereageer het.

Die volgende dag (17 Junie 1976) het die regering die skole gesluit en die Suid-Afrikaanse weermag op 'n gereedheidsgrondslag geplaas. Die Adjunkminister van Bantoesake, Andries Treurnicht (met die bynaam 'Dr No'), het aangekondig: 'In die wit gebiede van Suid-Afrika [Soweto ingesluit], waar die regering die geboue oprig, die subsidies gee en die onderwysers betaal, is dit ons reg om oor die taalbeleid te besluit.'

Die Minister van Justisie, Jimmy Kruger, het die leerders van kommunisme beskuldig: 'Waarom loop hulle met hulle gebalde vuiste in die lug? Dit is tog seker die teken van die Kommunisteparty?' En Eerste Minister, John Vorster, het aangekondig: 'Die regering sal nie geïntimideer (gedreig) word nie. Opdrag is gegee dat orde ten alle koste gehandhaaf moet word.' Daardie koste sou die lewens van 174 swartes en twee wittes wat daardie dag gedood is, sowel as nog honderde wat in die daaropvolgende maande doodgemaak is, insluit. Nuus oor die skietery het oor die wêreld heen versprei en die Suid-Afrikaanse ekonomie het die skok daarvan begin voel toe beide goud- en diamantaandele gedaal het.

Die Suid-Afrikaanse regering was nietemin bereid om, soos altyd, met die uiterste geweld en onderdrukking met betogings af te reken. Die radikalisering (om revolusionêr te word) van die swart jeug het duidelik geblyk uit die geweld wat in Soweto begin het. Ouers wat gesien het hoe hulle kinders die strate invaar en hulle lewens op die spel plaas en soms verloor, is tot aksie aangespoor. Ouers in stedelike swart townships het vir die eerste keer ná die Versetbeweging van die 1950's begin om nuwe politieke groepe te organiseer.

[Uit *The Rise and Fall of Apartheid* deur L C Clark et al]

VRAAG 2: WAS DIE WAARHEIDS-EN-VERSOENINGSKOMMISSIE SUKSESVOL MET DIE HANTERING VAN DIE ONREGTE VAN DIE VERLEDE?**BRON 2A**

Hierdie bron fokus op die rol wat die Waarheids-en-Versoeningskommissie (WVK) gespeel het in die poging om die redes vir die verdwyning van die anti-apartheidsaktivis Nokuthula Simelane vas te stel.

... Die Waarheids-en-Versoeningskommissie (WVK) is na die afskaffing van apartheid gestig as 'n manier om die skeiding (gaping) tussen die onderdrukkende Nasionale Party en die demokratiese Suid-Afrika te oorbrug ...

Die Simelane-familie het haar (Nokuthula se) saak by die WVK ingedien in die hoop dat haar saak opgelos sou word. Vyf wit mans, Willem Helm Johannes Coetzee, Anton Pretorius, Frederick Mong, Frederick Williams en Jacobus Ross, het om amnestie aansoek gedoen in verband met Nokuthula se ontvoering, marteling en verdwyning. By die WVK het 'n voormalige bevelvoerder van die Soweto Intelligensie-eenheid ('SIU'), Willem 'Timol' Coetzee, die man wat vir die verdwyning en dood van Nokuthula verantwoordelik was, verklaar dat Nokuthula lewend was toe hy haar laas gesien het. Die eenheid het haar in 'n spioen verander en haar na Swaziland herontplooi (teruggestuur).

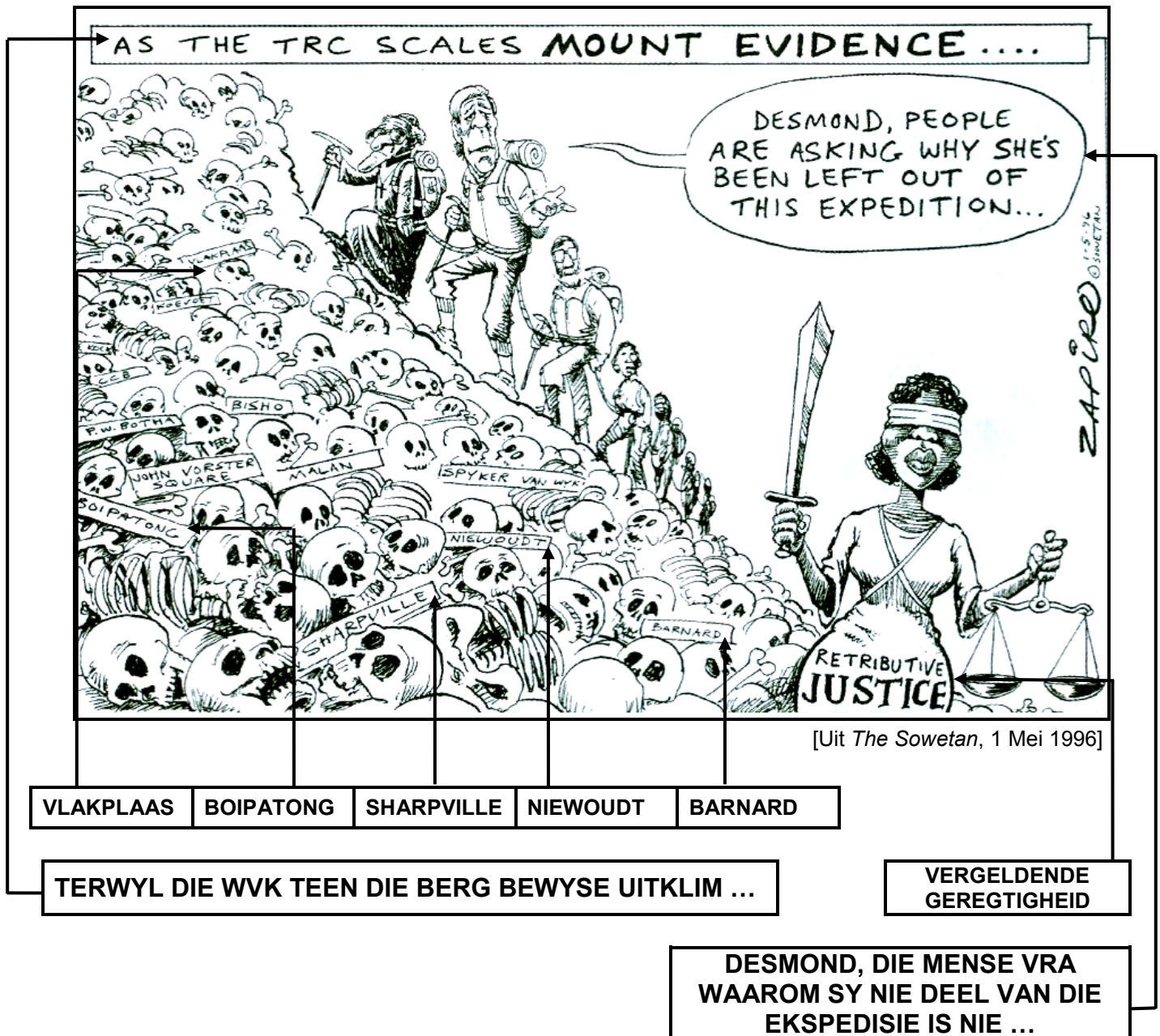
Coetzee se argument is weersprek deur sy kollega, Nimrod Veyi, wat erken het dat sy gemartel en brutaal vermoor is en in die Rustenburg-omgewing begrawe is. Die WVK het teen Coetzee se amnestie besluit met betrekking tot die marteling, maar amnestie is aan hom toegestaan vir Nokuthula se ontvoering. Die WVK het verder amnestie toegestaan aan die ander vier mans (Pretorius, Mong, Williams en Ross) vir haar marteling. Tot dusver het niemand nog na vore gekom om verantwoordelikheid vir haar verdwyning te aanvaar nie; nie die ANC of die voormalige apartheidsveiligheidsmagte het enigiets oor haar 'verdwyning' bekend gemaak nie.

'n Lewensgrootte standbeeld van Nokuthula is op 28 November 2009 deur die Mpumalanga-regering in Bethal opgerig en onthul om haar nalatenskap en bydrae tot die vryheidstryd te vereer. Verder is 'n dokumentêre program oor die lewe en verdwyning van Simelane, met die titel 'Betrayal', onder produksie van Mark Kaplan, op 10 April 2006 op SABC 1 uitgesaai.

[Uit www.sahistory.org.za/people/nokuthula-orela-simelane.
Toegang op 15 Februarie 2016 verkry.]

BRON 2B

Die spotprent hieronder deur Zapiro beeld Desmond Tutu en Alex Boraine uit wat die WVK teen Mount Evidence ('n berg bewyse) op lei.

BRON 2C

Die artikel hieronder het op 11 Februarie 2016 in *The Times* verskyn. Die titel was 'Where is my baby's grave?' ('Waar is my baba se graf?').

Vir Ernestina Simelane is dit nou of nooit. Sy hoop dat 'n moordverhoor sal onthul wat met haar dogter gebeur het wat 33 jaar gelede op 26 Februarie verdwyn het. Sy sal die apartheidsveiligheidspolisiemanne, Willem Helm Johannes Coetzee, Anton Pretorius, Frederick Barnard Mong en Msebenzi Timothy 'Vastrap' Radebe – wat Nokuthula Simelane, die 23-jarige ANC-koerier, ontvoer het en, so glo die staat, gemartel en vermoor het – in die oë kyk.

Mong, Pretorius en Coetzee het by die Waarheids-en-Versoeningskommissie vir haar ontvoering en marteling om amnestie aansoek gedoen, maar nie vir Simelane se moord nie. Radebe het nie om amnestie aansoek gedoen nie.

'Ek is alleen. Bang om soos my man dood te gaan, op soek na antwoorde wat nog nooit gekry is nie,' het Simelane gesê. Die Nasionale Vervolgingsgesag (NVG) het Maandag aangekondig dat Simelane se beweerde moordenaars op aanklagte van moord sal teregstaan. Radebe sal ook op aanklagte van ontvoering teregstaan.

... Dit was 'n koue oggend in Junie toe Nokuthula Simelane haar ma gebel het. 'Sy het my gebel om te sê dat sy veilig in Swaziland is en spoedig sou terugkeer om haar toga, rok en skoene te kom haal. Ek het vir haar gesê om dit nie te doen nie, dat daar moeilikheid was, dat die polisie haar soek. Hulle wou haar vang om inligting te kry wat sy oor die ANC gehad het.'

'... Ek gaan hof toe om antwoorde te kry. Ek wil antwoorde hê voordat hulle doodgaan, voordat hulle met hulle aaklige geheime graf toe gaan. Ek gaan bed toe en droom ... van Nokuthula wat na my roep om hulp. Ek wil my baba se graf sien, met haar praat, haar huis toe bring en haar begrawe met die waardigheid wat sy verdien. As iemand net iets wil sê, my net kan vertel waar sy begrawe is. Hierdie mans moet my vertel sodat ek in vrede kan sterf.'

[Uit *The Times*, 11 Februarie 2016]

BRON 2D

Die uittreksel hieronder fokus op Desmond Tutu se reaksie op die Nasionale Vervolgingsgesag (NVG) se besluit om die beweerde oortreders in Nokuthula Simelane se moord te vervolg.

Emeritus aartsbiskop, Desmond Tutu, het intussen die NVG se besluit om Simelane se beweerde moordenaars te vervolg, verwelkom.

'Ek verwelkom die besluit van die NVG om 'n aantal verdagtes wat van die ontvoering, marteling en moord van die jong vryheidsvegter, Nokuthula Simelane, in 1983 verdink word, te vervolg. Dit is 'n baie betekenisvolle en historiese besluit,' het hy in 'n verklaring gesê.

Tutu het egter die oponthoud met die vervolging bevraagteken. 'Waarom het dit hulle so lank geneem? Waarom het die owerheid vir soveel jare hulle rug op Nokuthula se familie, en so baie ander families, gedraai? Waarom het die pleidooi deur haar familie dekades lank op dowe ore geval? Waarom het dit 'n belangrike aansoek by die Hooggeregshof gekos om die Nasionale Direkteur van Openbare Vervolging en die polisie sover te kry om hulle werk te doen? Waarom het opeenvolgende Suid-Afrikaanse regerings buitengewone stappe gedoen om die reg te verydel?'

'... Ek verstaan dat 'n polisie-dossier in 1996 geopen is en dat die amnestieproses met betrekking tot die Simelane-saak in 2001 afgehandel is. Aanbevelings vir vervolging ten opsigte van meer as 300 sake, hierdie saak ingesluit, is in 2002 by die NVG gemaak. Minder as 'n handjievol van hierdie sake is verder gevoer. Die siviele saak wat in 2015 deur die Simelane-familie gemaak is om die NVG te dwing om op te tree, toon dat die regering amper onmiddellik nadat aanbevelings gemaak is, stappe gedoen het om die waarheid en verantwoordelikheid te verbloem.'

[Uit <http://www.tutu.org.za>. Toegang op 27 Februarie 2016 verkry.]

VRAAG 3: HOE HET DIE IMPLEMENTERING VAN PROGRAMME VIR STRUKTURELE AANPASSING (PSA) DEUR INTERNASIONALE FINANSIËLE INSTELLINGS AFRIKALANDE BEÏNVLOED?**BRON 3A**

Hierdie bron is deel van 'n artikel deur A Ismi met die titel 'Impoverishing a Continent: The World Bank and International Monetary Fund in Africa' ('Die Verarming van 'n Vasteland: Die Wêreldbank en Internasionale Monetêre Fonds in Afrika'). Dit fokus op hoe Afrikalande afhanklik geraak het van programme vir strukturele aanpassing wat deur die Wêreldbank en Internasionale Monetêre Fonds (IMF) beskikbaar gestel is.

Die skuld krisis in die 1980's het die regering in Washington die geleentheid gegee om Derdewêreld-ekonomieë 'oop te blaas' en hulle ten volle afhanklik (onderworpe) te maak deur die Wêreldbank en die Internasionale Monetêre Fonds (IMF) se programme vir strukturele aanpassing. Ontwikkelende lande kon van 1980 af nie meer groot lenings terugbetaal wat by Westerse kommersiële (wingsgewende) banke bekom is nie. Dié banke het van die middel tot laat 1970's in 'n groot uitleenmakietie lenings aan Derdewêreld-regerings toegestaan toe stygende oliepryse hulle koffers met petro-dollar gevul het.

Die Wêreldbank en die IMF het Programme vir Strukturele Aanpassing (PSA) op ontwikkelende lande afgedwing wat geld moes leen om hulle skuld te betaal. Die Wêreldbank se PSA is in 1980 die eerste keer ingestel. Dit het die privatisering van industrieë (wat noodsaaklikhede soos gesondheidsorg en water insluit) afgedwing, asook die besnoeiing van regeringsbesteding en die oplê van gebruikersfooie, die liberalisering van kapitaalmarkte (wat tot onstabiele wisselkoershandel lei), markverwante prysbepaling (wat geneig is om die koste van basiese goedere te laat styg), hoër rentekoerse en liberalisering van die handel.

PSA het verander om groter en groter areas van binnelandse beleid te dek, nie net fiskale, monetêre en handelsbeleid nie, maar ook arbeidswetgewing, gesondheidsorg, omgewingsregulasies, staatsdiensvereistes, energiebeleid en die verkryging van goedere deur regerings.

Met die afdwing van hulle eie PSA in 1986 het die IMF 'een van die invloedrykste instellings in die wêreld' geword. Hulle 2 500 werknemers het die ekonomiese lewensomstandighede van meer as 1,4 miljard mense in 75 ontwikkelende lande voorgeskryf. Een waarnemer het dit so gestel: 'Nog nooit in die geskiedenis het 'n internasionale agentskap soveel mag uitgeoefen nie.'

[Uit <http://www.halifaxinitiative.org/updir/ImpoverishingAContinent.pdf>.
Toegang op 16 November 2015 verkry.]

BRON 3B

Hierdie bron is deel van 'n onderhoud, getiteld *A View From Inside: The World Bank*, wat Monte Leach, redakteur van *Share International*, met Ismail Serageldin, visepresident vir Omgewings- Volhoubare Ontwikkeling by die Wêreldbank, gevoer het. Die onderhoud het gefokus op die twispunt aangaande die programme vir strukturele aanpassing.

Monte Leach:	Die programme vir strukturele aanpassing is een van die mees omstrede areas van betrokkenheid vir die bank. Sommige mense sê dat hulle die armes benadeel het deur regerings te dwing om subsidies op basiese goedere te verminder of uit te skakel in ruil vir lenings by die Wêreldbank. Is dit iets waarby die bank betrokke is?
Ismail Serageldin:	<p>Natuurlik. Maar, kom ek gaan 'n bietjie terug (om die agtergrond te verduidelik). Die bank is 'n koop (medewerker) van lidstate. As ek 'n lidstaat het wat in groot moeilikheid is, wat gewoonlik die geval is, dan kom hulle nie op 'n voorkomende basis vir strukturele aanpassing nie ... As hulle toestand werklik swak is, kan 'n mens op daardie tydstip regtig baie min doen, behalwe om die huidige situasie te probeer hanteer. Goeie reguit advies word nie altyd deur almal aanvaar nie, want dit is soms onaangenaam.</p> <p>Ek het hierdie gesprekke in die 1980's met 'n hele paar Afrikaleiers gevoer toe ek op daardie stadium in Afrika gewerk het. Dit is nie 'n kwessie van ideologie nie; dit is 'n geval van rekenkunde (wiskunde). Jy het uitgawes en jy het inkomste, en daar is 'n gaping tussen die twee. Daar is slegs drie maniere om die gaping te vul. Een is om geld te druk, wat tot hiperinflasie sal lei, en ons weet wat die gevolge daarvan is. Terloops, die armes ly die meeste daaronder, want die elite sit gewoonlik hulle bates om in dollars. Die tweede manier is om te leen. Maar die meeste van hierdie lande het alreeds soveel lenings aangegaan dat daar 'n skuld krisis is. Hulle kan nie hulle skuldverpligtinge nakom nie en teen die tyd wat hulle na ons kom, kan hulle nie nog lenings aangaan nie. En daarom is die derde moontlikheid om besteding te verminder en inkomste te verhoog. Daar is in openbare finansies geen vierde manier om hierdie saak op te los nie ...</p>
Monte Leach:	Sê jy dat programme vir strukturele aanpassing nie noodwendig 'n slegte ding is nie, dat dit afhang van hoe dit geïmplementeer word?
Ismail Serageldin:	Presies. Daar is 'n groot verskil in die manier waarop jy aanpassings doen.

[Uit http://www.shareintl.org/archives/economics/ec_mlview_wb.htm.
Toegang op 15 November 2015 verkry.]

BRON 3C

Hierdie bron is 'n uittreksel uit 'n artikel deur R Naiman en N Watkins met die titel 'Has Africa "Turned the Corner" in Recent Years?' ('Het Afrika in die Afgelope Paar Jaar "oor die Ergste" Gekom?'). Dit fokus op die impak wat programme vir strukturele aanpassing op Afrika gehad het.

Die Internasionale Monetêre Fonds (IMF) het in 1998 'n reeks publikasies en openbare verklarings uitgereik waarin hulle beweer dat hulle krediet moet kry vir 'n 'ekonomiese Renaissance (herlewing) in Afrika' en 'n 'ommekeer in groeiprestasie'. Die IMF en Wêreldbank beweer dat strukturele aanpassing alreeds vrugte begin afwerp, ten minste in mikro-ekonomiese terme. As 'n mens egter die groeiprojeksies wat onlangs deur die Wêreldbank vrygestel is, ondersoek, vind jy dat die 'groei-ommekeer' kortstondig was. Volgens die Wêreldbank het die reële bruto binnelandse produk (BBP) per capita in 1996 met 1,4% gegroei, maar teen 1997 het groei tot 0,4% verminder en in 1998 het die per capita-inkomste met 0,8% gedaal. Die Wêreldbank projekteer 'n verdere afname van 0,4% in 1999. Kortom, indien daar 'n 'ekonomiese Renaissance' vir Afrika was, lyk dit asof dit verby is ...

Die data wat in hierdie studie ondersoek is, gee te kenne dat die IMF in Afrika gefaal het ten opsigte van hulle eie verklaarde doelwitte en volgens hulle eie data. Groeiende skuld, swak groeiprestasie en die onvermoë van die meerderheid van die bevolking om hulle toegang tot onderwys, gesondheidsorg of ander basiese behoeftes te verbeter, is die algemene patroon in lande wat aan IMF-programme blootgestel is.

Die kernelemente van die IMF se programme vir strukturele aanpassing het sedert die vroeë 1980's merkwaardig bestendig gebly. Alhoewel daar die laaste jaar en 'n half al hoe meer kritiek en oproepe vir hervorming was, het geen hervormings van die IMF of hulle beleid te voorskyn gekom nie ...

In die afwesigheid van enige hervorming by die IMF in die nabye toekoms word die behoefte aan skuldkansellering vir Afrika al hoe dringender. In 1997 het die enorme skuld 4,3% van sub-Sahara-Afrika se bruto nasionale produk (BNP) verteer. Indien hierdie hulpbronne vir beleggings aangewend is, kon die streek hulle ekonomiese groei met amper 'n volle persentasiepunt verbeter het – ongelukkig is dit meer as twee keer hulle per capita-groei vir daardie jaar. Maar die skuld eis ook 'n ander prys op wat miskien selfs hoër as die uitvloeï van hulpbronne uit die land is: Dit verskaf die middel waardeur dit vir die IMF moontlik is om die voorwaardes van hulle programme vir strukturele aanpassing op hierdie uiters arm lande af te dwing.

[Uit http://www.cerpr.net/documents/publications/debt_1999_04.htm.

Toegang op 15 November 2015 verkry.]

BRON 3D

Hierdie spotprent het in die *Eritrean News* verskyn met die titel 'How The World Bank And International Monetary Fund Destroy Africa' ('Hoe die Wêreldbank en Internasionale Monetêre Fonds Afrika vernietig'). Die spotprenttekenaar en die publikasiedatum is onbekend.

[Uit <http://www.tesfanews.net/how-the-world-bank-and-the-imf-destroy-africa/>.
Toegang op 10 Oktober 2015 verkry.]

Hy sal vergewe as jy sal vergeet..

Skuldkansellasië

Die Weste

"VERGEWE DIE SKULD IN AFRIKA"? ... JY BEDOEL OM DIE EEUE VAN KOLONIALE UITBUITING, SLAWERNY EN DIEFSTAL VAN ONS NATUURLIKE HULPBRONNE TE VERGEET?

ERKENNINGS

Visuele bronne en ander historiese bewyse is uit die volgende geneem:

Mashabela, H. 2006. *A People on the Boil: Reflections on June 16, 1976 and Beyond* (Jacana Media)

<http://azapo.org.za/the-june-16-uprising-ushackled-a-black-perspective/>

<http://rebeccafjellanddavis.com/june16/youth-day-in-south-africa>

http://www.cerpr.net/documents/publications/debt_1999_04.htm

<http://www.halifaxinitiative.org/updir/ImpoverishingAContinent.pdf>

http://www.shareintl.org/archives/economics/ec_mvview_wb.htm

<http://www.tesfanews.net/how-the-world-bank-and-the-imf-destroy-africa/>

<http://www.tutu.org.za>

Clark, LC. et al. 2004. *The Rise and Fall of Apartheid* (Pearson Education)

The Sowetan, 1 Mei 1996

The Times, 11 Februarie 2016

www.sahistory.org.za/people/nokuthula-orela-simelane